

ב"ה

פרשת אחרי - קדושים

שלש שנים יהיה לכם ערלים
ויקרא יט, כג.

ערלה ונטע רבעי בעבודת האדם

שלש שנים יהיו לכם ערלים גו'^[1] ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קודש הילולים לה' ובשנה החמישית תאכלו כל פריו וגו'".

ובהקדמה – שהציווי "וערלתם ערלתו גו' שלש שנים"^[2], שפירושו "ואטמתם אטימתו, יהא אטום ונסתם מליהנות ממנו"^[3] - הוא רק בנטיעה שהיא לשם מאכל, אבל "הנטע לסייג ולקורות פטור מן הערלה"^[4].

והענין בזה: נטיעה שאינה לשם אכילה ושתייה, אלא "לקורות", "לעשות מהן קורות לבנין"^[5] - לבנות בית המקדש לו יתברך – אין בה ענין של ערלה כלל.

אמנם, בית המקדש הוא ענין של מקיף, ובזה גופא – מקיף הרחוק, שזהו ענין של בית. ומלבד זה, הרי צרכי האדם^[6] כוללים גם מקיף הקרוב (לבוש), וגם ענינים פנימיים – שזהו תכלית הכל שתהיה העבודה בפנימיות דוקא, שזהו ענין האכילה ושתייה.

ובנוגע לענינים הפנימיים, שהוא ענין אכילה ושתייה, יש צורך בהכנה מיוחדת שיהיו כדבעי – שזהו שמנסים את האדם אם יוכל לעמוד בנסיון שלא ליהנות מהפירות במשך שלש שנים.

ועל דרך שמצינו במצוה הראשונה דעץ הדעת – כדאיתא במדרש^[7] "מי יגלה עפר מעיניך אדם הראשון שלא יכולת לעמוד על צוויך כו' והרי בניך ממתנין לערלה שלש שנים", והיינו, ש"מצוה זו הוא תיקון לחטא עץ הדעת שנאמר בו גם כן כי טוב העץ למאכל^[8], ואדם הראשון נצטווה עליו בשעה תשיעית, ובשעה עשירית עבר^[9], ואילו המתין שלש שעות עד שבת היה כל פריו קדש הילולים [שהיה עושה קידוש היום על יין מעץ

הדעת, כמאמר רבותינו ז"ל ש"גפן היה"^[10], סחטה ענבים ונתנה לו"^[11], וזהו כוונת המדרש והרי בניך ממתניין כו', שבזה הם מתקנים חטא אדם הראשון בעץ הדעת כו"^[12].

והענין בזה^[13] - כמבואר בלקוטי תורה^[14] ש"בשלוש שנים הראשונות לנטיעת האילן בארץ מקבלת הארץ עליונה מבחינת שלש ספירות אחרונות שהם נצח-הוד-יסוד", וידוע (בפירוש "ומביא גואל לבני בניהם" ^[15]) שלש ספירות היותר תחתונות שְׁרָשָׁם הוא בכתר, למעלה מסדר השתלשלות, ושם לא שייך הענין דאכילה ושתייה^[16] (אתר דלית ביה אכילה ושתייה, לאו אורחיה למיכל^[17]). ולכן, גם כאשר הבחינה שלמעלה מסדר השתלשלות נמשכת למטה – אי אפשר שהמשכה זו תבוא בדרך פנימי, שזהו ענין דאכילה ושתייה, אלא על ידי הקדמת הכנה לזה.

ולאחרי זה, "בשנה הרביעית יהיה כל פריו קודש הילולים" – "כמעשר שני . . . (ש)אינו נאכל חוץ לחומת ירושלים אלא בפדיון"^[18], וכדרשת חכמינו ז"ל^[19] ש"הילולים" הוא כמו "חילולים", שצריך לחלל את הפירות על כסף ולהביאו לירושלים, כמו מעשר שני שנאמר בו^[20] "ונתתה בכסף וצרת הכסף בידך והלכת אל המקום אשר יבחר ה' וגו'" – שכל זה מורה על ההתעסקות בעבודה במקום קדוש ובעניני קדושה דוקא.

ולאחרי זה, "ובשנה החמישית תאכלו כל פריו" – גם בגבולין ובחוץ לארץ, שדוגמתו היא ההתעסקות גם בעניני הרשות.

וענינו בסדר העבודה: תחילת העבודה בכל יום היא עבודת התפלה – "יסדר אדם שבחו של הקב"ה ואחר כך יתפלל"^[21] - שעיקרה תפלת שמונה עשרה [שהרי "כל סדר התפלה שעד שמונה עשרה הוא הכנה לשמונה עשרה"^[22], וכן הוא גם בפשטות, ששאלת צרכיו – שזהו עיקר מצות התפלה מן התורה - היא בתפלת שמונה עשרה], שאז עומד הוא "כעבדא קמיה מריה"^[23] - בתכלית הביטול, שאינו שייך אפילו לעניני עבודה דתורה ומצוות, שהרי "מאן דמחוי במחוג קמיה מלכא כו"^[24], ופשיטא שאינו שייך לעניני העולם – על דרך ובדוגמת המעמד ומצב ד"שלוש שנים גו' לא יאכל".

ולאחר התפלה – "מבית הכנסת לבית המדרש"^[25], היינו, שאינו יכול לדלג מיד להתעסקות בעניני הרשות (דבר שיכול להזיק לו), אלא תחילת התעסקותו בעולם צריך להיות בעניני תורה ומצוות [שזהו ענין "בית

המדרש" – לימוד התורה, וכולל גם קיום המצוות, שהרי גדול תלמוד שמביא לידי מעשה^[26] – על דרך
ובדוגמת "בשנה הרביעית גו' קדש הילולים לה".

ורק לאחר זה באה ההתעסקות בעניני הרשות, "הנהג בהם מנהג דרך ארץ"^[27] – על דרך ובדוגמת "בשנה
החמישית תאכלו את פרי".

קטע משיחת יום ה' פ' בשלח, יו"ד שבט, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשי"ד ח"ב ע' 46.

[1] קדושים יט, כג-ה.

[2] שם, כג.

[3] פרש"י עה"פ.

[4] ריש ערלה.

[5] פי' הרע"ב.

[6] ראה לקו"ת ברכה צח, סע"ד ואילך. ובכ"מ.

[7] ויק"ר פכ"ה, ב.

[8] בראשית ג, ו.

[9] סנהדרין לח, רע"ב.

[10] ברכות מ, סע"א.

[11] ב"ר פי"ט, ה.

[12] לקו"ת ר"פ קדושים – מפ"י הש"ך עה"ת.

[13] לשלימות הענין – ראה שיחת ש"פ בשלח סכ"ד (לקמן ע' 68).

[14] שם כט, ג.

[15] ראה פרע"ח שער העמידה פי"ד-טו. הובא בלקו"ת מסעי צ, ג. שה"ש כז, ג.

[16] ראה גם אוה"ת קדושים ע' קמד ואילך.

[17] זהר ח"ב קנג, ב. ח"ג רמא, סע"ב ואילך. וראה אוה"ת פינחס ע' א'עג ואילך. ועוד.

[18] פרש"י שם, כד.

[19] ירושלמי פאה פ"ז ה"ה. ברכות לה, א ובפרש"י.

[20] פ' ראה יד, כה.

[21] ברכות לב, סע"א.

[22] לקו"ת בלק עא, ג.

[23] שבת יו"ד, א. טוש"ע ואדה"ז או"ח סו"ס צה.

[24] ראה חגיגה ה, ב.

[25] ברכות בסופה.

[26] קידושין מ, ב. וש"נ.

[27] ברכות לה, ב.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחי
שלמה נחמ"ה, צבייה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה